

... alebo o tom, odkiaľ vychádza vízia správnosti a morálnosti ľudského správania sa.

BOŽIE SLOVO:

(Ž 8, 4-10)

Čítanie z knihy Žalmov: *Keď hľadím na nebesia, dielo tvojich rúk, na mesiac a na hviezdy, ktoré si ty stvoril: ⁵ čože je človek, že naň pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš? ⁶ Stvoril si ho len o niečo menšieho od anjelov, slávou a ctou si ho ovenčil ⁷ a ustanovil si ho za vládcu nad dielami tvojich rúk. Všetko si mu položil pod nohy: ⁸ ovce a všetok domáci statok aj všetku poľnú zver, ⁹ vtáctvo pod oblohou a ryby v mori i všetko, čo sa hýbe po dne morskom. ¹⁰ Pane, náš Vládca, aké vznešené je tvoje meno na celej zemi! Počuli sme Božie slovo.*

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č.)

„Boh stvoril svet podľa svojich predstáv a podľa svojho plánu. Rovnako ako si môže človek vymyslieť nejakú hru, napríklad mlyn alebo šachy, a potom pomocou pravidiel hry vytvorí celú logiku hry, tak Boh stvoril svet a vymyslel človeka. Červenou nitou v Božom stvorení je láska. V Božom pláne teda je, aby človek miloval, odpovedal na Božiu lásku a zmysľal, hovoril a konal v láske,“ začína Docat, ktorý je spracovaním sociálnej náuky Cirkvi pre mládež, vo svojom hneď prvom bode.

Nemôžeme hovoriť o *sociálnej náuke*, čiže o tom, ako správne usporiadať vzťahy medzi ľuďmi bez toho, aby sme najprv nepochopili, kto je človek a aký je zmysel jeho existencie. No a na túto otázku nemôžeme odpovedať prv, než sa nespýtame svojho *Tvorcu* na *dôvod*, prečo vlastne svet a človek existujú a aký zmysel majú.

Predstavte si napríklad, že by ste boli ateistami a pevne by ste sa držali viery, že žiaden Boh ani bohovia neexistujú. Ak by to tak bolo, potom by Vesmír nebol ničím, než večným chaosom víriacej slepej hmoty, nevedomých a mŕtvych častíc, ktoré sa úplne náhodne skladajú do nejakých molekúl a tie tvoria hviezdy a planéty. Na jednej z nich táto náhoda vyústila do vzniku toho, čomu hovoríme život, objavili sa zvieratá a nakoniec človek. Človek nie je nič, než náhodný zhuk atómov. Jeho existencia nemá žiaden význam ani zmysel. Samotný Vesmír nemá žiaden význam ani zmysel. Všetko sa podobá *bublínkam v sódovke* alebo *snehovým vločkám vo vetre*: vzniknú, chvíľku stúpajú vo vode či víria vo vzduchu a zaniknú. Ich vznik Vesmíru nič nepridal, ich zánik mu nič neubral, čas plynie ďalej, hmota víri ďalej, večná a neustále sa meniac. Človek, rodina, národ, samo ľudstvo – toto všetko je len hmota, ako jedna mikroskopická snehová vločka stratená uprostred nevedomého Vesmíru, ktorý ani sám o sebe nevie, ktorý nemá žiaden zmysel, žiaden dôvod existencie, žiaden cieľ. Dnes tu náhodou sme, zajtra už nie – sami osebe bezzmyselní, zbytoční. Ak by ste takto pozerali na človeka, akú cenu jeho život a osobnosť má? Objektívne žiadnu. A ak hej – tak len preto, že mu ju ja sám nejakú dám. Ak mi je užitočný, má pre mňa cenu. Ak mi prekáža – prečo by som ho vlastne nezabil? Veď je to len náhodný zhuk atómov. Zabiť človeka vlastne nie je v ničom iné, než *zboriť stavbičku upatlanú z piesku*. Zanikne – a čo? Je to len náhodný zhuk čohosi. Či existuje alebo nie, aký je v tom rozdiel? Nie je náhodou, že práve ateistické komunistické režimy sa v 20. storočí stali najzločineckjšími režimami ľudských dejín a priamo spôsobili smrť sto miliónov ľudí a utrpenie, mučenie a prenasledovanie ďalšej zhruba miliardy ľudí. Ako hovoril jeden ich predstaviteľ, Jozef Visarionovič Stalin: *Za každým problémom je človek. Odstrániš človeka, odstrániš problém, či smrť jedného človeka je tragédia, smrť milióna je štatistika...* Pre tieto *kolektivistické* režimy boli ľudia iba nástroje, kolieska v mašinérii štátu, ktorá slúžila silnejším. Dnes tento pohľad na svet znovu kriesei Vladimir Putin s jeho víziou sveta, v ktorej silnému je dovolené všetko, „pretože môže“ – a slabý sa musí podriaďiť a strpieť všetko, „pretože musí“...

Podobne hitlerovské Nemecko. Nemecko postavilo svoju ideológiu na kriesení starých pohanských mýtov a náboženstiev. Zvyčajne sa aj označuje za *novopohanskú ideológiu*. Výsledkom bol určitý pohľad na svet, v ktorom v strede bola „vôľa k moci“ Friedricha Nietzscheho a sociálna forma darwinizmu. Ľudská spoločnosť je jednoducho neustály boj o život, v ktorom silnejší prežíva na úkor slabšieho. Silnejšie národy majú právo na „lebensraum“, životný priestor a to na úkor menejcenných národov, ktoré jednoducho zaniknú, budú vyhladené. Aj tam bola v centre moc, sila. Kto má silu vykonať, čo chce, môže všetko. Kto je slabý, bude vyhladený.

Podobne pozerá na svet a ľudí aj rasizmus, keď podľa rasy delí ľudí na viaccenných a menejcenných a určuje, kto má komu vládnúť, kto má byť pánom a kto sluhom.

Ako štvrtý spomeňme súčasný liberalizmus a relativizmus, ktorý tiež vníma ľudí ako v podstate bezzmyselné zhuky hmoty. Človek odnikadiaľ neprihádza, nikam nesmeruje, jeho život narodením začína a smrťou končí a nič iné neexistuje, už vôbec nie nejaký zmysel života. Človek sám si musí dať svojmu životu zmysel a náplň, slovami sudcu Najvyššieho súdu Spojených štátov: *„V srdci slobody je právo definovať si svoj vlastný koncept existencie, zmyslu, vesmíru a mystéria ľudského života“*, čiže každý má právo vytvoriť si vlastnú formu života, založenú na svojom vlastnom chápaní toho, čo je skutočne dôležité alebo hodnotné, ako vysvetľuje filozof Charles Taylor. Znie to na pohľad dobre – lenže v praxi to má presne túto chybu: Nie je to o tom, *najprv* spoznať svoje miesto vo Vesmíre a zmysel svojej existencie, pretože podľa nich nič také neexistuje. Miesto toho si sám určím, čomu a ako chcem veriť – a ak sa rozhodnem veriť, že *celý svet je jablkový puding a ja som žena uväznená v mužskom tele, ktorá sa má stať vrtulníkom*, je to úplne v poriadku.

UVAŽUJEME:

Kresťanská sociálna náuka začína skúmaním práve tejto základnej otázky: Kto je človek? Odkiaľ pochádza? Kam smeruje? Aký je zmysel jeho života, kvôli čomu je na zemi? Bez toho nie je možné stanoviť, ako by mal ľudský život vyzerat' a ako by sa ľudia mali k sebe správať.

Ak Boha niet, potom ľudský život nemá žiadnu cenu a „všetko je dovolené“ (Dostojevskij) a potom má pravdu Stalin. Ak je pôvodcom sveta a jeho pánom Odín a Thor, potom sila je všetkým a pravdu má nacizmus a Hitler. A ak je tu skutočný a opravdivý Boh, tak, ako sa nám zjavil a ako Ho poznáme z Písma či zo skúsenosti? *„Ak je Boh pôvodcom celého vesmíru, potom je i meradlom všetkého, čo má byť. Každé konanie sa hodnotí podľa neho a jeho plánu. Podľa neho môžeme rozpoznať, aké konanie je dobré“* (Docat 3).

Východiskom teda aj pre politiku a spoločenský život vôbec je to, čo Katechizmus uvádza vo svojom samom prvom bode: *„Nekonečne dokonalý a sám v sebe blažený Boh podľa číro dobrotivého rozhodnutia slobodne stvoril človeka, aby mu dal účasť na svojom blaženom živote. Preto je v každom čase a na každom mieste blízky človeku. Volá ho a pomáha mu, aby ho hľadal, poznával a zo všetkých síl miloval. ... Aby to uskutočnil, poslal v plnosti času svojho Syna ako Vykupiteľa a Spasiteľa. V ňom a skrze neho volá ľudí, aby sa v Duchu Svätom stali jeho adoptovanými deťmi, a teda aj dedičmi jeho blaženého života“* (KKC 1).

Už z tohto jediného bodu môžeme definovať niekoľko závažných vecí:

- Každý človek je Bohom výslovne chcený, je mu vzácny a drahý.
- Každý človek je Bohom osobne milovaný, do krajnosti, aj za cenu obety a krvi Ježiša Krista.
- Každý človek je Bohom predurčený k tomu, aby mal účasť na Jeho Večnosti, na Jeho živote, aby bol zbožštený, aby sa stal bohom v Bohu a žil večne v sláve Boha.
- Zmyslom života ne zemi je prijať tento Boží Dar a osvojiť si ho, naučiť sa byť bohom, tak, *„aby človek miloval, odpovedal na Božiu lásku a zmysľal, hovoril a konal v láske“* ako sám Boh. (Docat 1).

ÚLOHA:

< Predstavte si ľudí okolo seba – rodina, zamestnanie, farnosť, bunka,... Ak by ste na nich takto hľadeli – aké by to bolo? Čo na Vašom vzťahu k nim by sa zmenilo? >